

Sygn. akt II KK 52/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Błaszczyk (przewodniczący)

SSN Zbigniew Puskarski

SSN Włodzimierz Wróbel (sprawozdawca)

Protokolant Olga Tyburc - Żelazek

w sprawie **A. S.**,

skazanego z art. 207 § 1a k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 6 kwietnia 2022 r. w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w L. z dnia 26 maja 2021 r., sygn. akt V Ka (...),

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w R. z dnia 13 stycznia 2021 r., sygn. akt II Ka (...),

**uchyła zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w L. do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w R. z dnia 13 stycznia 2021 r. (sygn. akt II K (...)) A. S. został uznany winnym czynu z art. 207 § 1a k.k., za który wymierzono mu

karę jednego roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz orzeczono nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzoną na okres 3 lat oraz zakaz zbliżania się do pokrzywdzonej na odległość nie mniejszą niż 50 m. Wyrokiem Sądu Okręgowego w L. z dnia 26 maja 2021 r. (sygn. akt V Ka (...)) wyrok Sądu I instancji zmieniono, modyfikując opis przypisanego czynu, obniżono karę pozbawienia wolności do 1 roku oraz uchylono orzeczenie o środkach karnych. W pozostałym zakresie utrzymano wyrok w mocy.

Kasację od powyższego prawomocnego orzeczenia wniósł obrońca skazanego, zarzucając przedmiotowemu wyrokowi *„rażące naruszenie prawa, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie naruszenie przepisów prawa procesowego: art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. i art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności poprzez nienależyte rozważenie i odniesienie się do zarzutu z pkt 1.1 apelacji obrońcy i utrzymanie w mocy zaskarżonego wyroku, uczynione także z obrazą art. 186 § 1 in fine k.p.k. w zw. z art. 182 § 1 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k., w wyniku dopuszczenia się tzw. „efektu przeniesienia” w następstwie niedostrzeżenia przez Sąd Okręgowy uchybień polegających na tym, iż rozstrzyganie w oparciu o dowód z depozycji funkcjonariusza Policji M. J., stanowi obejście zakazu dowodowego, a przez to de facto odtworzenie i wykorzystanie zeznań pokrzywdzonej B. S., która będąc osobą najbliższą dla skazanego skorzystała z prawa przewidzianego w art. 182 § 1 k.p.k., a w konsekwencji czego doszło do niewystarczającego wskazania powodów, dla których powyższy zarzut został uznany za nietrafiony, które to zaniechanie w istotny sposób naruszyło prawo skazanego do rzetelnego procesu.”*

Podnosząc powyższy zarzut skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w L. i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi II instancji.

Prokurator w odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna.

Rację ma skarżący, że Sąd II instancji rozpoznając apelację w zakresie zarzutu naruszenia art. 186 §1 k.p.k. polegającego na przesłuchaniu Policjantów

dokonujących rozpytania w ramach procedury tzw. Niebieskiej Karty na okoliczności informacji przekazywanych przez pokrzywdzoną zaprezentował błędny pogląd prawny. Zeznania funkcjonariusza M. J. były elementem rekonstrukcji przez Sąd I instancji stanu faktycznego dotyczącego zarzucanego oskarżonemu czynu (s. 5, 6, 8 uzasadnienia wyroku Sądu I instancji). W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowane jest stanowisko, że zakaz odtwarzania informacji uzyskanych od świadka obejmuje również zeznania policjantów na okoliczność tego, co mówiła osoba, która następnie skorzystała z prawa odmowy zeznań, o ile wypowiedzi świadka nie miały charakteru spontanicznego i zostały uzyskane w ramach czynności procesowych prowadzonych w sprawie w postępowaniu przygotowawczym (por. m.in. Wyrok SN z 21.03.2013 r., III KK 268/12, LEX nr 1311768.). Nie jest wykluczone zatem przesłuchanie funkcjonariusza na okoliczności inne niż sama treść wypowiedzi osoby, która następnie w stosownym trybie oświadczyła o skorzystaniu z prawa do odmowy zeznań.

Regulacja art. 186 § 1 in fine k.p.k. obejmuje także zakaz odtwarzania takich "zeznań", które nie były w sposób formalny protokołowane. Ma to zapobiegać możliwości obchodzenia restrykcyjnych wymagań wynikających z tego przepisu. Odmienne interpretacja czyniłaby bowiem dopuszczalnym przeprowadzanie przesłuchania lub utrwalanie zeznań świadka z naruszeniem przepisów procesowych, a następnie przesłuchiwanie osób odbierających te zeznania, mimo skorzystania przez świadka z prawa odmowy składania zeznań. **Termin „zeznania” należy więc rozumieć w sensie materialnym - jako przekazanie informacji przez świadka podmiotowi wykonującemu czynności procesowe w ramach szeroko rozumianego postępowania karnego, dla celów tego postępowania i z inspiracji tego podmiotu. Nie budzi wątpliwości, że w ramach procedury tzw. Niebieskiej Karty dochodzi do formalnego zbierania przez interweniujących policjantów depozycji różnych osób. Nie można mówić, że są to wypowiedzi spontaniczne, czy jedynie zasłyszane przez tych funkcjonariuszy - por. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury "Niebieskiej Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. Nr 209, poz. 1245). Procedura ta służy bardzo konkretnym celom związanym istotą ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r.**

poz. 1249). Błędnie zatem, na co wskazuje skarżący w kasacji, Sąd odwoławczy uznał, że M. J. był adresatem wyłącznie spontanicznych wypowiedzi żony oskarżonego, a art. 186 § 1 k.p.k. zakazuje wyłącznie wykorzystywania zeznań świadka zawartych w protokole przesłuchania. Istota przepisów gwarancyjnych zawartych w procedurze karnej sprowadza się właśnie do tego, by urzeczywistnione zostały wszelkie przewidziane w nich gwarancje mające kluczowe znaczenia dla uczciwego procesu. Próba ich obchodzenia chociażby przez zawężające rozumienie konkretnych przepisów ustawy lub wręcz opaczne interpretowanie czynności, jakie w istocie zostały podjęte w sprawie (formalna procedura czy zbieranie wypowiedzi spontanicznych „poza trybem”) prowadzi w sposób oczywisty do naruszenia prawa procesowego, które ma bardzo konkretną funkcję. Uregulowania z art. 186 k.p.k. nie mają charakteru czysto technicznego, porządkującego, ale pełnią bardzo ważną aksjologicznie funkcję chroniącą oskarżonego przed wykorzystywaniem zeznań osób, które skorzystały następnie z prawa do odmowy ich złożenia przed sądem.

W ponownym postępowaniu Sąd II instancji raz jeszcze oceni zarzuty apelacji obrońcy oskarżonego i mając na względzie poczynione przez Sąd Najwyższy uwagi, podejmie decyzję co do możliwości wykorzystania i następnie wpływu zeznań M. J. na ostateczny wynik sprawy.